

Possessius (II)

En frases com *La cartera!* (dit per qui, al metro o a l'autobús, se la troba a faltar), *He perdut la paciència* i *Sempre es fica les mans a la butxaca* hi ha un terme possessiu sobreentès (en la darrera n'hi ha dos). És, però, admissible, que aquest terme figuri realment en aquestes frases? En el primer exemple donaria *La meva cartera!*, que no ens sembla pas una frase estranya a la llengua real. En els altres dos, en canvi, tindriem *He perdut la meua paciència* i *Sempre es fica les seves mans a les seves butxaques*, frases que són absolutament artificioses. Però hi ha, certament, qui usa algun cop frases com aquestes: en la llengua escrita, en què ha perdut l'espontaneïtat i es deixa influir pels models d'altres llengües, com ara el francès, que no té tanta tendència com el català a prescindir dels possessius. Veiem, doncs, que, com deïem ahir, l'ús i l'omissió dels possessius no es poden resoldre en un esquema rigorós: al costat de molts casos en què totes dues solucions són habituals i, per tant, admissibles —*Què fa, el pare?* i *Què fa, el teu pare?*—, n'hi ha d'altres en què una certa malafiança ha de prevenir contra l'ús llibresc i artificiosos de les formes possessives.

Si reprenem l'exemple *Sempre es fica les mans a la butxaca*, ens podem adonar fàcilment que al costat del plural *les mans* usem el singular *la butxaca*. I, tanmateix, és evident que aquell de qui parlem no es fica pas totes dues mans a la mateixa butxaca. Però és que el plural *les mans* ve determinat per la necessitat de la comprensió del sentit: si deïem *la mà*, entendriem una sola mà. En canvi, com que ja s'entén que cada mà es fica en una butxaca diferent, tenim tendència a prescindir del plural. Parlem, però, d'una tendència de l'expressió espontània, no d'una norma que calgui seguir rigorosament. L'examen d'un bon aplec de casos o exemples diversos ens faria veure que n'hi ha alguns en què tan freqüent és el singular com el plural i d'altres en què tendim al singular. D'una colla d'amics que celebren un sopar, tant es diu que hi van *amb la senyora* com *amb les senyores*. En canvi direm només que tots es van treure *la corbata*. No establim regles, doncs, però no combatem aquest singular, quan és usual, i sapiguem prescindir, amb atenció, dels plurals que són certament artificiosos.

Albert Jané